

Energiebeleid Pluryn

**Sterker in de
samenleving**
Powered by Pluryn

*Behandeling en ondersteuning bij
wonen, werken, leren en vrije tijd*

Inhoud

Inleiding	3
1. Visie op energiebesparing en duurzaamheid	4
1.1 Cliëntparticipatie staat centraal	4
1.2 Duurzaam Maatschappelijk Ondernemen	4
2. Energie wetgevingen	5
3. Resultaten energie-audits	6
3.1. Inleiding	6
3.2. Energiebalans Pluryn	6
3.3. Besparingspotentieel	7
4. Uitgangspunten Energiebeleid	8
4.1 Inleiding	8
4.2 Integrale aanpak	8
4.3 Business case	9
4.4 Coördinator energiebeheer	10
4.5 Kernteam energiebeheer	10
4.6 Borgen van energiebeleid	11
5. Maatregelen mix in energiebeleid	13
5.1. Organisatorische maatregelen (gedrag & cultuur)	13
5.1.1. Bewustwording en gedragsverandering	13
5.1.2. Duurzaam Inkopen	14
5.1.3. Mobiliteit en vervoer	14
5.2. Bouwkundige maatregelen	15
5.2.1 Lange termijn onderhoudsplan (LTOP)	15
5.2.2 Duurzaamheid in vastgoedontwikkeling	15
5.2.3 Standaardisatie programma van eisen	15
5.3. Installatietechnische maatregelen	15
5.3.1 Monitoring systeem	16
5.3.2 Beheer en onderhoud	16
Bijlage 1 Overzicht maatregelen panden Pluryn	17
Bijlage 2 Planning implementatie energiebeleid	18

Inleiding

Het Activiteitenbesluit en de wet Energie-Efficiency Directive (EED) uit 2015 vereisen van grote ondernemingen en instellingen een energieaudit uit te voeren en het nemen van energiebesparende maatregelen. Dit vloeit voort uit het landelijk energieakkoord van 2013 en het Parijse klimaatakkoord van 2015. Hierdoor is het thema energiebesparing en duurzaamheid hoger op de agenda van de zorg gekomen.

Pluryn is zich zeer bewust van de noodzaak de CO₂-uitstoot te reduceren. Vanaf 2014 is er een toename in het uitvoeren van energiebesparende maatregelen en de bewustwording door de organisatie. Pluryn streeft daarbij naar een minimale belasting van het milieu en wil een bedrijfsvoering die daarbij past: minimaal energieverbruik, inzet van duurzame energie en een zo laag mogelijke CO₂-footprint. Dit alles passend binnen een haalbaar financieel kader.

De inzet op energiebesparing en duurzaamheid is tot nu toe door Pluryn veelal ad hoc en op basis van lokaal initiatief opgepakt. Pluryn wil met het opstellen van het energiebeleid op een gestructureerde en integrale wijze energie besparen en duurzaam ondernemen vanuit de gehele organisatie. Doel van dit beleid is de uitgangspunten met betrekking tot energiebesparing en duurzaamheid in de organisatie van Pluryn te implementeren en te borgen.

Basis voor het energiebeleid is de visie van Pluryn op energiebesparing en duurzaamheid. Daarbij is Duurzaam Maatschappelijk Ondernemen binnen het kader van 'People, Planet, Profit' een belangrijke waarde. Cliëntparticipatie staat daarin centraal. De scope van het energiebeleid betreft de totale energiewetgeving waar Pluryn aan dient te voldoen.

Op basis van de uitgevoerde energie-audits door Pluryn en de interviews met brainstormbijeenkomsten met deskundigen van de verschillende betrokken disciplines zoals Onderhoud en Beheer & Veiligheid Vastgoed, Vastgoedontwikkeling, Inkoop, Wagenparkbeheer, ICT en Zorg zijn van onderaf de uitgangspunten voor het integraal energiebeleid van Pluryn opgesteld. Deze uitgangspunten zijn gericht op een integrale aanpak van energiebesparing en duurzaamheid gericht op doelmatigheid, ofwel meer resultaat met de beschikbare middelen. Daarbij is een haalbare business case waarbij de investeringen, kosten tijdens de exploitatieperiode, de opbrengsten, de kostenbesparingen op energie en de mogelijke risico's de basis vormen van belang.

De integrale benadering vraagt om een nauwe samenwerking tussen de verschillende disciplines binnen de organisatie. De deskundigen vanuit deze disciplines vormen samen het kernteam energiebeheer. Met de inzet van bijvoorbeeld een energiecoördinator kan op een gestructureerde wijze het energiebeleid worden uitgevoerd en geïmplementeerd.

1. Visie op energiebesparing en duurzaamheid

1.1 Cliëntparticipatie staat centraal

Pluryn gaat uit van de eigen kracht en wensen van de mens. De opdracht en het doel van Pluryn is cliënten toe te rusten om, binnen hun mogelijkheden, zo zelfstandig mogelijk te functioneren en daarbij naar vermogen op alle levensdomeinen te participeren in de samenleving. Zelfregie en partnership zijn bepalende begrippen in de dienstverlening aan cliënten. Daarbij stelt Pluryn de hele mens centraal en komt er meer ruimte voor ontwikkeling van talent en mogelijkheden bij de cliënt.

Daarbij heeft Pluryn het creëren van ‘dubbele duurzaamheid’ hoog in het vaandel staan. Dat wil zeggen goed voor de maatschappij en goed voor de cliënten. Pluryn kiest daarbij voor optimale participatie van de cliënt in combinatie met een toegevoegde waarde voor de samenleving. Daarbij is energiebesparing en duurzaamheid een belangrijke waarde in de visie om cliënten ‘zo normaal mogelijk als thuis’ te laten verblijven bij Pluryn.

1.2 Duurzaam Maatschappelijk Ondernemen

Pluryn streeft naar een minimale belasting van het milieu en wil een bedrijfsvoering die daarbij past: minimaal energieverbruik, inzet van duurzame energie en een zo laag mogelijke CO₂-footprint. Dit alles passend binnen een haalbaar financieel kader.

Duurzaam Maatschappelijk Ondernemen binnen het kader van ‘People, Planet, Profit’ is een belangrijke waarde binnen de visie van Pluryn. Pluryn ervaart maatschappelijk verantwoord ondernemen dan ook als een logisch daaruit voortvloeiende plicht. In alle activiteiten streeft Pluryn naar het creëren van meerwaarde voor mens, maatschappij en milieu. Pluryn brengt dat tot uitdrukking door:

People

We zorgen voor veiligheid, gezondheid en welbevinden van onze cliënten, medewerkers en bezoekers. We zetten ons in voor de deskundigheid en betrokkenheid van onze medewerkers. We investeren in duurzame relaties met partners en belanghebbenden. Daarbij streven we naar maatschappelijk rendement van de investeringen in de activiteiten van Pluryn (bijvoorbeeld: Social Return on Investment (SROI)).

Planet

We geven prioriteit aan energiebesparing en duurzaamheid passend binnen een haalbaar financieel kader, Daarbij is veel aandacht voor ‘vergroening’ rond de volgende onderwerpen: vervoer, (ver)bouw van woningen en installaties, energie- en waterverbruik, afval, voeding en inrichting van gebouwen en werkplaatsen. Cliënten en medewerkers worden nauw betrokken, door te benadrukken dat veranderingen beginnen met gedragsveranderingen.

Profit

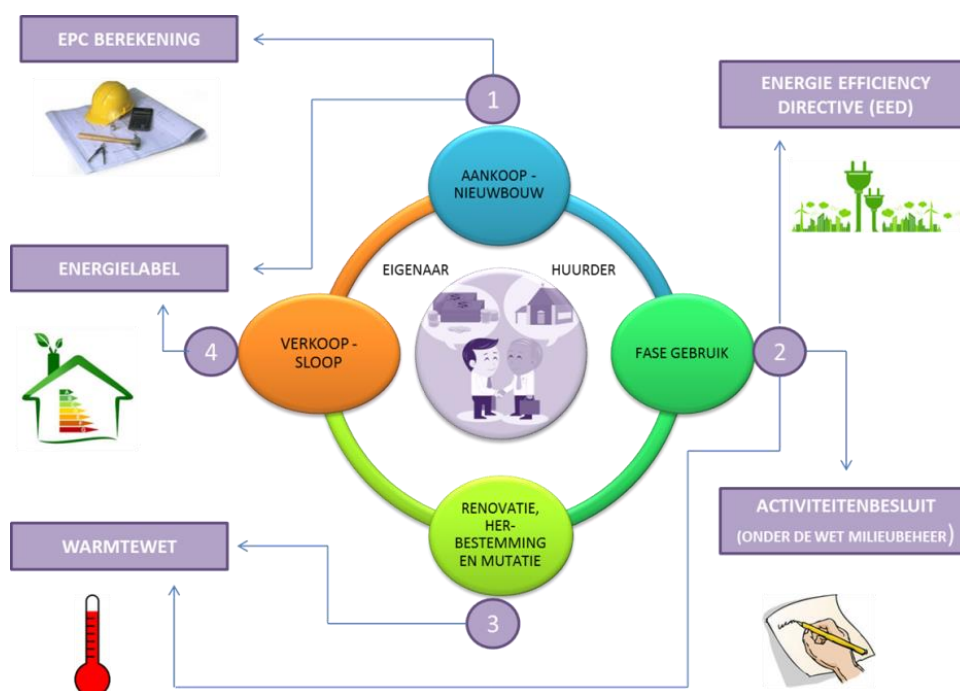
We gaan effectief en kostenefficiënt om met algemene middelen voor de zorg. Daarbij hanteren we zo veel mogelijk de levensduurbenadering. Bij aankoop, verkoop en ontwikkelen van vastgoed, gaan we zorgvuldig te werk, volgens de wetten en regels die gelden.

2. Energie wetgevingen

De EED richtlijn moet de Europese doelstelling van 20% lager Europees energieverbruik in 2020 helpen realiseren. Dat dient bij te dragen aan een verminderde uitstoot van broeikasgassen en luchtverontreinigende stoffen, de energierekening om laag te brengen en om minder afhankelijk te zijn van de import van fossiele brandstoffen. Deze richtlijn betreft de verplichting voor grote ondernemingen en instellingen om een energieaudit uit te voeren.

Het gaat bij de EED onder meer over het energieverbruik van gebouwen en installaties, met inbegrip van vervoer en warmte. Volgens deze wet is het verplicht om binnen vier jaar de (erkende) energiemaatregelen te treffen die zich in 5 jaar terugverdienen. De energieregelgeving in vastgoed gaat echter verder dan de EED en het Activiteitenbesluit voor de gebruiksfase van een gebouw. Voor renovatie, herbestemming en mutatie is bovendien de Warmtewet van toepassing. Bij verkoop, sloop, verhuur of oplevering van een gebouw is een energielabel verplicht. Daarbij dient bij aankoop en nieuwbouw een berekening van de Energie Prestatie Coëfficiënt (EPC) opgenomen te worden in de aanvraag bouwvergunning. De actuele wetgeving is daarin progressief en brengt de EPC als maat voor energiezuinigheid in 2021 naar 0,0. Een overzicht van de energieregelgeving in het vastgoed is opgenomen in onderstaande figuur.

Figuur: energieregelgeving in vastgoed

3. Resultaten energie-audits

3.1. Inleiding

Begin 2017 heeft Pluryn opdracht gegeven voor de terreinlocaties energie-audits in het kader van de wet EED uit te laten voeren. In de energie audit is geïnventariseerd wat de mogelijke energiebesparende maatregelen per gebouw zijn. Om de maatregelen concreet vast te leggen, is een plan van aanpak opgesteld. De resultaten van deze audits en de maatregelen per pand zijn opgenomen in de ondernemingsrapportage energieaudit in het kader van de EED (Best Energy 4U, 29 mei 2017).

Een zeer korte opsomming van de maatregelen die Pluryn de afgelopen drie jaar reeds heeft uitgevoerd is:

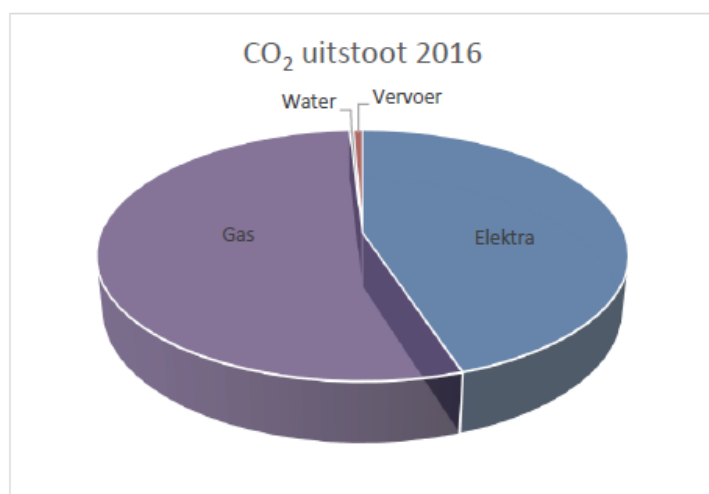
- ✓ Het vervangen van de beglazing voor HR++ beglazing in vele gebouwen;
- ✓ Het plaatsen van aanwezigheidsdetectie in centrale ruimtes (bergingen, toiletten, badkamers);
- ✓ Het vervangen van CV-toestellen;
- ✓ Het vervangen van de verlichting door LED verlichting;
- ✓ Het vervangen van diverse personenvervoermiddelen (diesel) voor volledig elektrische voertuigen;
- ✓ Diverse lokale projecten gericht op bewustwording en gedragsverandering ten aanzien van energiebesparing en duurzaamheid van cliënten en medewerkers.

Daarnaast geeft Pluryn met behulp van het plan van aanpak op basis van resultaten uit de energie-audits concrete invulling aan de energiereductie (Best Energy 4U, 2017).

3.2. Energiebalans Pluryn

De totale CO₂-uitstoot van Pluryn in 2016 was 6.799.900 kg, waarvan 6.736.371 kg gerelateerd aan elektriciteit en gas. Dat is 99% van de totale uitstoot van Pluryn. De overige 1% is gelegen in water (0,3%) en vervoer (0,6%).

Energiebalans Pluryn 2016

CO₂ uitstoot 2016:

Elektriciteit: 3.052.925 kg

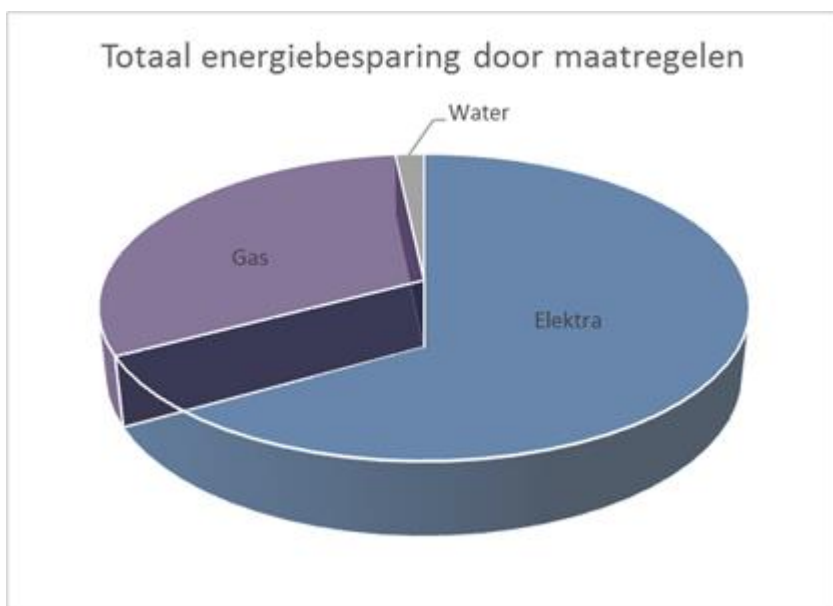
Gas: 3.683.446 kg

Water: 20.855 kg

Vervoer: 42.674 kg

3.3. Besparingspotentieel

In onderstaand overzicht wordt de totale verwachte hoeveelheid besparing voor Pluryn aangegeven welke mogelijk is door het uitvoeren van de voorgestelde maatregelen in de ondernemingsrapportage door Best Energy 4U. Het betreft totaal een besparing van 451.809 kWh elektra, 209.000 m³ gas en 11.400 m³ water. Hierbij is nog geen onderscheid gemaakt in terugverdientijden (Best Energy 4U, 2017).

De grootste besparingen voor Pluryn zijn te behalen op het verbruik van gas en elektra.

Een globaal inzicht in de voorgestelde bouwkundige- en installatietechnische maatregelen uit de energieaudit van Pluryn betreft:

- ✓ het vervangen van verlichting door LED verlichting;
- ✓ het afkoppelen van de boiler-combinatie en hier een afzonderlijke kleine CV-ketel voor bijplaatsen zodat de boiler in de zomer niet continu verwarmd wordt;
- ✓ aanleg van zonnepanelen waar mogelijk;
- ✓ het verder isoleren van daken en of gevels, glas vervangen;
- ✓ het isoleren van warmte voerende leidingen in gekoelde serverruimtes;
- ✓ het plaatsen van WTW-units in de ventilatie;
- ✓ het maken van een veegschakeling voor de verlichting;
- ✓ het inregelen van de luchtbehandelingskast zodat deze niet 24/7 ingeschakeld staat;
- ✓ Inkoop van duurzame elektriciteit en groen gas.

Een overzicht van voorgestelde maatregelen per locatie van Pluryn treft u aan in bijlage 1.

4 Uitgangspunten Energiebeleid

4.1 Inleiding

Uitgangspunt van dit energiebeleid is de visie van Pluryn op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Daarbij dient de organisatie minimaal te voldoen aan de vigerende wet- en regelgevingen. Pluryn richt zich op een integrale aanpak van maatregelen vanuit verschillende disciplines van de organisatie. Nauwe samenwerking tussen de disciplines is daarbij van belang, onder regie van een energievoordinator.

4.2 Integrale aanpak

Pluryn richt zich op een integrale aanpak met een mix van Bouwkundige-, Installatietechnische en Organisatorische maatregelen (BIO-maatregelen). Het doel van deze aanpak is doelmatigheid, ofwel meer resultaat met de beschikbare middelen. De maatregelen ondersteunen elkaar waardoor een optimale energiebesparing wordt bereikt. Deze aanpak wordt geborgd in dit energiebeleid en uitgewerkt naar een concreet Plan van Aanpak. De acties worden vervolgens opgenomen in het beleidsplan per discipline.

Figuur: Integrale aanpak van resultaatgerichte BIO-maatregelen

Het vroegtijdig opnemen van energiebesparende en duurzame oplossingen in het ontwerpproces bij nieuwbouw en renovatie binnen een haalbaar financieel kader is een belangrijk uitgangspunt bij het ontwikkelen van vastgoed binnen Pluryn. Daarbij wordt rekening gehouden met de kosten en opbrengsten tijdens gebruik van een pand voor energie, schoonmaak, onderhoud, beveiliging, parkeerkosten, e.d. Flexibiliteit en voorkomen van verspilling zijn belangrijke uitgangspunten om de functie van het gebruik van een pand met beperkte kosten te kunnen aanpassen als de markt daarom vraagt. De bestaande panden worden door Onderhoud en Beheer proactief beheerd. Zowel bouwkundig als installatietechnisch worden energiebesparende maatregelen ingezet conform plan. Ook zet Pluryn in op organisatorische maatregelen zoals duurzame inkoop van materialen, apparaten en vervoer. Daarbij is in de dagelijkse activiteiten van cliënten en medewerkers aandacht voor inzicht, bewustwording en gedragsverandering. Dit is een belangrijke drijfveer voor energiebesparing waarbij rekening gehouden wordt met de cultuur en de (on)mogelijkheden van de cliënten.

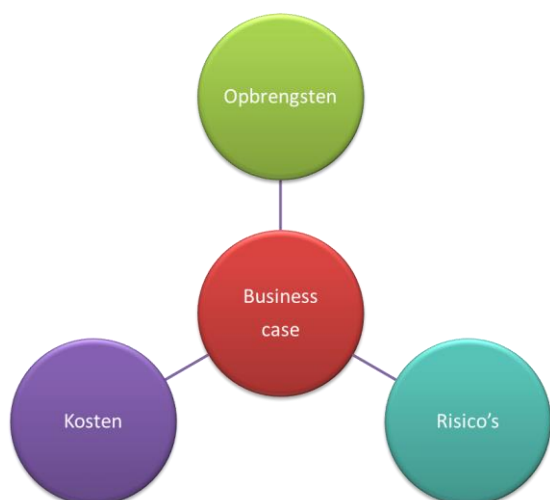

4.3 Business case

De kostenstructuur van Pluryn is mede bepalend voor het succes van de energiebesparingen binnen Pluryn. Op dit moment zijn de kosten en opbrengsten gescheiden. De investeringen zijn voor vastgoed, de onderhoudskosten voor Onderhoud en Beheer en de opbrengsten vanuit energiebesparing in de exploitatie zijn voor degene die de energiekosten betaalt, namelijk het primair proces.

Een integrale business case over de lange termijn met inzicht in de totale kosten, opbrengsten en risico's is belangrijk bij investeren in energiebesparing en duurzaamheid. Er is hierdoor meer inzicht in het verdienmodel. In dat geval kunnen de opbrengsten uit energiebesparing worden gebruikt om te investeren in energiebesparende maatregelen. Door de huidige energierekening over een langere periode netto-contant te maken naar nu, ontstaat een investeringsbedrag voor energiebesparende maatregelen. De kosten kunnen dan aan het primair proces worden doorbelast, o.a. via de huur. Onderlinge heldere afspraken zijn daarbij noodzakelijk. Transparantie over de business voor de langere termijn ondersteunt het verdienmodel voor de organisatie.

Voor het financieren van maatregelen gericht op energiebesparing en duurzaamheid zijn ook alternatieve financieringsvormen mogelijk, bijvoorbeeld het zoeken van een investeerder die de investeringen en energielasten op zich neemt. Met de afspraak dat de energielasten voor de zorgorganisatie in ieder geval niet hoger worden.

Figuur: integrale business case

4.4 Coördinator energiebeheer

Een energie coördinator is essentieel om de doelen op het gebied van energiebesparing en duurzaamheid in de organisatie te behalen. Het is aan te bevelen om een energie coördinator in te stellen als rol binnen een van de bestaande functies van Pluryn.

De energie coördinator houdt regie op de volgende onderdelen:

- ✓ Jaarlijkse registratie energieverbruik;
- ✓ Analyse van het energieverbruik en energiekosten;
- ✓ Bewaking uitvoering van geplande maatregelen door de verschillende disciplines;
- ✓ Bijwerken jaarlijks uitvoeringsplan energiemaatregelen;
- ✓ Realiseren van projecten gericht op gedragsverandering op energiebesparing en duurzaamheid;
- ✓ Voorzitter kerngroep energiebeheer.

De manager Beheer en Onderhoud bespreekt het energieverbruik en -kosten en de plannen jaarlijks met de energiecoördinator en vastgoedbeheerder. Aan de hand van een dashboard wordt elk kwartaal de stand van zaken op energiebeheer met de directie besproken door de manager Beheer en Onderhoud.

4.5 Kernteam energiebeheer

De integrale aanpak van Pluryn op energiebesparing en duurzaamheid vraagt om een nauwe samenwerking tussen de verschillende disciplines binnen de organisatie, zoals: Beheer en Onderhoud, Inkoop, ICT, Vastgoedontwikkeling, Zorg, Cliënten(raad), Financiën, Wagenparkbeheer, Communicatie, e.d. Doel hiervan is het bevorderen van de doelmatigheid en resultaat van energiebesparing binnen de organisatie.

De samenwerking wordt structureel vorm gegeven middels een kerngroep energiebeheer. Deze kerngroep bestaat uit deskundigen van de samenwerkende disciplines. Doel van het kernteam is integrale afstemming en gezamenlijke concrete uitwerking en realisatie van dit energiebeleid.

Daarbij gaat het om de mix van maatregelen gericht op bouwkundige-, installatietechnische- en organisatorische maatregelen (cultuur en gedrag). Energiebesparing en duurzaamheid start bij draagvlak vanuit de Raad van Bestuur. Daarbij is bewustwording binnen de gehele organisatie nodig voor gedragsverandering.

Belangrijk is om aan de voorkant van trajecten zoals het opstellen van een Programma van Eisen voor nieuwbouw of voor een aanbesteding van inkoop computers of huishoudelijke apparatuur de eisen aan energiebesparing concreet te formuleren. Deze eisen worden opgesteld vanuit een werkgroep per onderwerp, bestaande uit deskundigen op dat onderdeel. Standaardisatie helpt om tijd en daarmee kosten te besparen voor volgende vergelijkbare trajecten. Eventuele afwijkingen op het standaard programma worden aan het kernteam energie voorgelegd voor advies. Indien nodig kan een extern deskundige op onderwerp worden uitgenodigd voor consultatie aan het kernteam energiebeheer.

Figuur: Samenwerking op energiebeheer

4.6 Borgen van energiebeleid

Omdat zorg gebeurt in de interactie tussen cliënt en medewerker legt Pluryn meer verantwoordelijkheden neer bij de teams. Daarbij is cliëntparticipatie binnen de visie van Pluryn een belangrijke waarde. Het borgen van energiebesparing in de organisatie is om die reden ook bottom-up ingezet. De teams binnen Pluryn worden steeds meer zelforganiserend. Er is steeds vaker de behoefte vanuit teams van medewerkers zaken te borgen en minder vanuit de top. Na een tijdje samenwerken in energiebesparing wil men zaken vastleggen en tegelijk de flexibiliteit houden deze weer aan te passen als blijkt dat het op een andere manier beter kan. Dit is niet top down maar bottom-up verankeren en borgen. Daarbij is (van elkaar) leren een belangrijk uitgangspunt.

Aan de hand van de kwaliteitscirkel van Deming wordt dit energiebeleid geïmplementeerd, geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. De kwaliteitscirkel van Deming bestaat uit vier opeenvolgende stappen: plan, do, check en act. Daarmee kan de uitvoering van dit energiebeleid steeds weer op koers worden houden, de kwaliteit verbetert en de processen worden geoptimaliseerd. Daarbij wordt het energiebeleid geborgd in de organisatie op basis van de beschreven uitgangspunten en door het concretiseren van de mix van maatregelen in de organisatie. Hiervoor wordt een implementatieplan opgesteld conform de planning in bijlage 2.

Figuur: Bottom-up borgen van energiebesparing in de organisatie.

5. Maatregelen mix in energiebeleid

Pluryn richt zich met energiebesparing en duurzaamheid op een integrale aanpak gericht op doelmatigheid, ofwel meer resultaat met de beschikbare middelen. Er wordt ingezet op een aanpak waarbij een mix wordt gemaakt van bouwkundige-, installatietechnische en organisatorische maatregelen (BIO-maatregelen).

5.1 Organisatorische maatregelen (gedrag & cultuur)

5.1.1 Bewustwording en gedragsverandering

Bewustwording is een eerste stap naar gedragsverandering op het gebied van energiebesparing en duurzaamheid. Dit start bij draagvlak vanuit de Raad van Bestuur. Voorbeeldgedrag en het uitdragen van het beleid zijn essentieel voor bewustwording binnen de gehele organisatie. Routinegedrag van cliënten, medewerkers en andere gebruikers van de panden van Pluryn heeft duidelijk invloed op het energieverbruik. Ook in een energiezuinig pand kan energie worden verspild als apparaten onnodig aan blijven staan. Of als bewoners opladers in het stopcontact laten zitten. Of ramen openzetten met de thermostaat aan. Door het aanpassen van dit gedrag zijn besparingen mogelijk. Uitgangspunt daarbij is dat de visie van energiebesparing en duurzaamheid binnen de gehele organisatie wordt gedragen en wordt ondersteund door kaders vanuit de Raad van Bestuur. Het energiebeleid wordt bottom-up geborgd in de organisatie.

Voorlichting en advies

Bij voorlichting en advies gaat het om het opheffen van onwetendheid (kennis) en het beïnvloeden van de attitude. Bij afspraak en doelen stellen doe je een beroep op de sociale norm van mensen 'afspraken kom je na'. Door informatie en vergelijking te geven wordt met feedback bereikt dat mensen zich beloond voelen als ze succes hebben. Degene die feedback geeft is vaak een expert en dat zorgt voor vertrouwen en bevestiging. Directie en medewerkers hebben daarbij een belangrijke voorbeeldfunctie. Ook speelt de sociale invloed van andere cliënten een belangrijke rol. Hoe specifieker en persoonlijker de communicatie is afgestemd op de individuele situatie, hoe groter de kans is dat de attitude verandert. In samenwerking met het kernteam energiebeheer wordt een communicatieplan energiebesparing met voorlichting, advies en interne marketing uitgewerkt door de afdeling communicatie.

Projecten in energiebesparing

Gedragsverandering heeft tijd nodig. Zelfs bij een positieve attitude kan het even duren voor het nieuwe gedrag echt wordt uitgevoerd. Gedragsverandering begint altijd met een kleine groep. Bij projecten op het gebied van energiebesparing gaat het om groepen van mensen die benaderd worden, zoals medewerkers van het hoofdkantoor of bewoners en medewerkers van een woongroep. Het gaat daarbij om een mix van verschillende activiteiten gericht op energiebesparing en duurzaamheid. Trainen van vaardigheden die aansluiten bij de betrokkenen en het betrekken van de sociale omgeving spelen een belangrijke rol bij verandering van het gedrag. In het kader van cliëntparticipatie zijn binnen Pluryn reeds diverse lokale projecten geïnitieerd op het gebied van energiebesparing. Zo is in Hoenderloo een milieustraat ingericht waarbij cliënten gescheiden afval verzamelen. Bij het ophalen van papier maken zij gebruik van elektrische golfkarren. Ook worden cliënten gestimuleerd duurzaam om te gaan met groepsvervoer waarbij zij maandelijks een taart kunnen verdienen. Belangrijk daarbij is dat projecten geëvalueerd worden en goede voorbeelden uitgebreid worden naar de rest van de organisatie.

5.1.2 Duurzaam Inkopen

Pluryn stelt bij het inkopen van huishoudelijke en ICT apparatuur eisen aan de energielabeling en duurzaamheid. Wanneer een tv, koelkast of een ander elektrisch apparaat stuk gaat en niet meer gerepareerd kan worden, dan wordt deze vervangen door apparaten met een A+++ label. Alleen geselecteerde apparaten met een A+++ label worden opgenomen in het bestelsysteem van de afdeling Inkoop en ICT.

Bij de inkoop van overige producten en diensten zoals voeding, papier, kleding, aankleding, matrassen, afvalverwerking, e.d. wordt naast de wettelijk gestelde (veiligheids-)eisen bewust geselecteerd op duurzaamheid. Hierbij wordt gedacht aan duurzaamheid in productie, verpakking, materiaal, vervoer, e.d. Uitgangspunt daarbij is de betaalbaarheid, dit moet passen binnen een haalbaar financieel kader.

Per productengroep worden hiervoor criteria opgesteld in samenwerking met een interne of externe specialist. De geselecteerde producten welke voldoen aan de criteria worden opgenomen in het bestelsysteem van de afdeling Inkoop.

De leveranciers worden bovendien geselecteerd op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). De standaard selectiecriteria op duurzaamheid vanuit Pluryn worden opgenomen in de uitvraag voor een aanbesteding.

5.1.3 Mobiliteit en vervoer

Pluryn wil het huidige wagenpark bij vervanging verduurzamen door het stellen van een hoog energielabel A aan de bedrijfsvoertuigen waar mogelijk. Daarbij is een doel de mate van gebruik van auto's terug te dringen. Dit door het monitoren van aantal gereden kilometers en het sturen op efficiënt inzetten van het gebruik van de voertuigen.

Bij de selectie van leveranciers worden eisen gesteld aan de soort voertuigen waarmee producten en diensten op de locaties worden geleverd. Hierbij wordt voorkeur gegeven aan leveranciers die gebruik maken van energiezuinige voertuigen van ten minste energielabel A. Dit wordt opgenomen in van het (standaard) programma van eisen door de afdeling Inkoop.

Door Pluryn wordt een mobiliteitsplan opgesteld om medewerkers in de gelegenheid te stellen in het woon-werk verkeer gebruik te maken van alternatief vervoer voor de eigen auto, zoals het gebruik van elektrische fietsen van de organisatie of een vergoeding voor het gebruik van openbaar vervoer. Er zijn bovendien volledige elektrische auto's beschikbaar als vervoer voor medewerkers tussen de verschillende locaties van Pluryn.

5.2 Bouwkundige maatregelen

5.2.1 Lange termijn onderhoudsplan (LTOP)

Pluryn start in de optimalisatie van energiebesparing en duurzaamheid in de bestaande gebouwen op bouwkundig- en installatietechnisch niveau met maatregelen waarbij een maximale terugverdientijd van vijf jaar is gesteld. De voorgestelde maatregelen uit de energie-audit zoals opgenomen in het rapport van Best Energy 4U (2017) vormen hiervoor de basis. De afdeling Onderhoud en Beheer stelt in 2018 een planning op waarbij rekening gehouden wordt met personele capaciteit voor het begeleiden van de uitvoering en budget voor het investeren in huisvesting. De planning voor het uitvoeren van de maatregelen wordt opgenomen in het lange termijn onderhoudsplan (LTOP) voor het vastgoed van Pluryn. Voor een kosteneffectieve aanpak worden als eerste de locatierreinen aangepakt en daarna de kleine locaties waar het meest te besparen valt. Daar waar mogelijk worden in het LTOP de natuurlijke momenten gebruikt om energiebesparende maatregelen te realiseren. Indien nodig worden aanpassingen gedaan aan het huidige LTOP verdeeld over de komende vijf jaren.

5.2.2 Duurzaamheid in vastgoedontwikkeling

Duurzaamheid in (nieuw)bouw en renovatie is niet alleen zuiniger en comfortabeler in gebruik en onderhoud, het draagt daadwerkelijk bij aan een schoon leef- en werkklimaat. Daarbij is niet alleen het milieuaspect belangrijk, ook betaalbaarheid en maatschappelijk voordeel zijn van groot belang. De actuele wetgeving is daarin progressief en brengt de EPC als maat voor energiezuinigheid in 2021 naar 0,0. Daarbij is het van belang om per project een haalbare integrale business case op te stellen voor het investeren in duurzaamheid met een transparante inzage in kosten, opbrengsten en risico's gedurende de exploitatieperiode van het pand. Een volgende stap is het concretiseren van het ambitieniveau van duurzaamheid in vastgoedontwikkeling.

5.2.3 Standaardisatie Programma van Eisen

Ten behoeve van energiebesparing en duurzaamheid worden met de leverancier resultaatverplichtingen afgesproken op basis van de kwaliteitsnorm en verplichtingen. Het is wenselijk dit in het Programma van Eisen en bestek op te nemen. Samenwerking met andere betreffende disciplines binnen Pluryn is daarbij noodzakelijk. Het gaat in het standaard PvE niet alleen om de maatregelen zelf maar vooral om het bepalen van het energieniveau. De verschillende maatregelen dienen elkaar daarin te versterken. Het standaard Programma van Eisen gaat uit van het principe 'standaard waar kan, maatwerk waar moet'.

5.3 Installatietechnische maatregelen

5.3.1 Monitoring systeem

Energiemonitoring en inzicht in verbruik vormen een essentiële basis voor goed energimanagement. Het monitoren en analyseren van energieverbruik stelt Pluryn in staat om adequate maatregelen te treffen het energieverbruik van de organisatie te beïnvloeden en daarmee een energiekostenbesparing te genereren. Energiemonitoring stelt Pluryn in staat om de effecten van de energemaatregelen exact inzichtelijk te krijgen en door te rekenen. Inzicht in energieverbruik maakt energimonitoring en -bijsturing mogelijk. Dit is van belang om een optimaal en structureel resultaat in energiebesparing te genereren. Op de bestaande installaties worden slimme meters toegepast conform LTOP, voor de nieuwbouw is dit een standaard-eis.

5.3.2 Beheer en onderhoud

Het uitgangspunt bij het beheer van panden is: eerst optimaliseren, dan verduurzamen! Daarbij worden verschillende technische maatregelen samengevoegd, dit geeft de hoogste resultaten op het gebied van energiebesparing en duurzaamheid. Dit door te kijken vanuit een integrale systeembenadering naar regeltechnische en werktuigbouwkundige maatregelen, in combinatie met bouwkundige maatregelen. Uit het optimaliseren van bestaande installaties valt veel winst te halen. Basis hiervoor zijn de voorgestelde maatregelen uit de energie-audit.

Met onderhoudspartijen worden proactief afspraken gemaakt over energiebesparing en duurzaamheid. De onderhoudscontracten zijn inclusief controle op en inregelen van installaties. Het nakomen van deze afspraken worden intern jaarlijks geborgd via het eigen controlesysteem van Onderhoud en Beheer. Bij vervanging van installaties worden duurzame technieken ingezet binnen een haalbaar financieel kader. Duurzame en energiebesparende maatregelen kunnen in aanschaf meer kosten maar in de exploitatie geld besparen. Om die reden wordt bij de investering uitgegaan van een integrale business over de exploitatieperiode van het pand.

De voorgestelde energiebesparende en duurzame maatregelen uit de energie-audits worden door Beheer en Onderhoud gefaseerd toegepast per pand conform plan van aanpak. Hierin wordt onderscheid gemaakt in maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar en maatregelen met een langere terugverdientijd. Daarbij wordt gestart met de grootste verbruiksposten, zoals binnenverlichting en ruimteverwarming. Dit wordt geborgd in het lange termijn onderhoudsplan (LTOP).

Bijlage 2 Planning implementatie energiebeleid

<i>Acties implementatie energiebeleid</i>	<i>Verantwoordelijk</i>	<i>Streefdatum</i>
Energiebeleid Pluryn vastgesteld door RvB	Raad van Bestuur	1 november 2017
Rol van coördinator energiebeheer geformaliseerd	Raad van Bestuur	ntb
Plan van Aanpak voorgestelde maatregelen op basis van energie-audit opgenomen in LTOP 2018	Afdeling Onderhoud en Beheer	15 januari 2018
Kernteam energiebeheer ingesteld en gestart	Afdeling Onderhoud en Beheer	ntb
Communicatieplan energiebesparing en duurzaamheid opgesteld	Afdeling Communicatie	15 november 2017
Plan van aanpak implementatie BIO-maatregelen energiebeheer gereed	Kernteam energiebeheer	15 november 2017
Plan voorlichting en advies in uitvoering	Afdeling Communicatie	ntb
Start implementatie energiebeheer conform plan	Kernteam energiebeheer	1 februari 2018
Jaarlijkse evaluatie en dashboard energiebeheer	Coördinator energiebeheer	1 juni 2018

www.pluryn.nl

Postadres : Postbus 53, 6500 AB Nijmegen
Bezoekadres : Industrieweg 50, 6541 TW Nijmegen
Telefoon : 088 - 779 20 00
E-mail : info@pluryn.nl